

**Prípravné katechézy na Svetové stretnutie rodín
*Philadelphia 2015***

**LÁSKA JE NAŠÍM POSLANÍM
*Rodina plná života***

SLOVO NA ÚVOD

S radosťou vám predstavujeme katechézy o rodinnom živote, ktoré pripravila philadelphská arcidiecéza a Pápežská rada pre rodinu ako prípravu na Ôsme svetové stretnutie rodín, ktoré sa bude konať vo Philadelphii, od 22. do 27. septembra 2015.

Tieto katechézy vysvetľujú, prečo katolícke učenie o sexualite, manželstve a rodine vychádza z našej základnej viery v Ježiša. Uvedené katechézy začínajú rozprávaním o stvorení človeka a jeho páde a o výzvach, ktorým čelí. Zdôrazňujú však Boží plán pre našu spásu. Láska je naším poslaním, lebo len vtedy, keď milujeme Boha a jeden druhého, sme plní života.

Druhý vatikánsky koncil učil, že každá rodina je „domáca cirkev“, malá bunka veľkej univerzálnej Cirkvi. Uvedené katechézy vysvetľujú, čo to znamená. Povzbudzujeme všetkých, aby sa zaoberali týmito katechézami, diskutovali o nich s inými, predovšetkým vo farnostiach a aby sa modlili o poznanie, ako môže Cirkev lepšie slúžiť rodinám, a ako môžu rodiny slúžiť Cirkvi. Rodina a Cirkev totiž závisia jedna od druhej.

V predkladaných katechézách sme sa snažili predstaviť katolícke učenie novým, hlbším a prístupnejším spôsobom, vhodným pre katolíkov dnešnej doby a pre všetkých ľudí dobrej vôle. Parafrázujúc slová svätého Augustína, ktoré napísal vo svojich *Vyznaniach*, Boh nie je nikdy *starý, je vždy nový*. Veríme, že tieto katechézy vás utvrdia v tom, že katolícke učenie je krásne a celostné. Toto učenie je nádhernou a úctyhodnou múdrosťou, ktorá ako pravý zdroj slúži na obnovu v každej dobe, aj v tej našej.

Tešíme sa na stretnutie s rodinami celého sveta vo Philadelphii. Pripravujeme sa na túto udalosť, pričom osobitne prosíme o príhovor Panny Márie a sv. Jozefa, rodičov Svätej rodiny a patrónov rodín.

Mons. Charles J. Chaput, OFM^{Cap}.
Arcibiskup Philadelphie

Mons. Vincenzo Paglia
predseda Pápežskej rady pre rodinu

LÁSKA JE NAŠÍM POSLANÍM

Rodina plná života

ZHRUTIE

Cirkev verí, že Boh existuje a miluje nás. Môžeme to tvrdiť preto, lebo sme sa stretli s Ježišom Kristom a veríme mu. Táto dôvera umožňuje vzájomný vzťah, v ktorom sa zjavuje a odhaľuje Boží plán pre celé stvorenie. Dôverujúc tomuto plánu môžeme ohlasovať, že každá ľudská bytosť je stvorená na Boží obraz. Veríme, že Boh nás stvoril s určitým zámerom a má pre nás poslanie.

Veríme, že v Ježišovi sa Boh stal človekom. Veríme, že Boh v Ježišovi pozýva a povoláva celé ľudstvo, aby ho spoznalo a žilo ako ľud zmluvy v Cirkvi. Veríme, že Božia láska je viditeľná a prejavuje sa v tejto zmluve, ktorá zjavuje, že napriek našej nevernosti a hriechnosti Boh ostáva verný, dokonca až na smrť. Veríme, že Ježiš trpel, zomrel, vstal z mŕtvych, čím potvrdil moc a vernosť Boha, a dal nám dôkaz, že jeho cesta je pravdivá. Veríme, že Ježiš je teraz prítomný medzi nami – ľuďom zmluvy – cez sviatosti, a že nakoniec budeme mať podiel na jeho víťazstve a na nebeskom spoločenstve.

S pomocou Ducha Svätého a sviatostí Cirkvi sa usilujeme o toto spoločenstvo, ktoré nám Ježiš prisľúbil. Veríme, že všetky aspekty nášho života – vrátane našej sexuality, plodnosti a rodinného života – sú súčasťou tohto poslania žiť a milovať tak, ako to učil Ježiš.

Veríme, že vo sviatosti manželstva nám Boh dal zakúsiť túto zmluvu. Manželská zmluva, ktorú spoločne prežívajú manžel a manželka, je odrazom zmluvy uzatvorenej medzi Bohom a Izraelom, medzi Kristom a Cirkvou. Veríme, že manželstvo je jadrom rodiny, je bunkou domácej Cirkvi, ktorá ako taká tvorí základný prvok oveľa širšej univerzálnej Cirkvi.

Uznávame, že sme zhrešili, a že akékoľvek utrpenie, pokušenie a hriech sú naším bremenom a bránia nám, aby sme sa stali takými, akými sme boli stvorení. Zároveň však veríme, že bez ohľadu na to, akým skúškam sme vystavení, alebo aké rany sme spôsobili sebe či iným, Boh zostáva verný. Jeho utrpenie, ukrižovanie a vzkriesenie sú rozhodujúcim dôkazom toho, že Boh nikdy neodstúpi od svojej zmluvy. Pán ukázal, že je mocnejší než všetky naše hriechy, a že premohol hriech. Veríme, že v našom spoločnom živote – skrze prítomnosť Ježiša a Ducha Svätého medzi nami – Boh zavŕši dielo, ktoré v nás začal. Veríme, že skôr, než Ježiš znova príde a natrvalo ustanoví svoje kráľovstvo na zemi, je naším poslaním svedčiť o Božích skutkoch a jeho pôsobení. Veríme, že naším poslaním je milovať Boha a blížneho, ako nás to On učil.

Veríme, že naším poslaním je láska, a že toto poslanie je jedinou cestou, ako môžeme žiť naplno a stávať sa tým, kým sme boli stvorení. Veríme, že túto lásku treba učiť, zdieľať a komunikovať v rodine a prostredníctvom nej, lebo je domácou cirkvou. Veríme, že rodina má účasť na poslaní celej Cirkvi, a preto chceme v predkladaných katechézach podrobnejšie vysvetliť túto víziu lásky.

OBSAH

Cirkevný otec svätý Irenej povedal slávnou vetu, že „slávou Boha je žijúci človek“¹. Rovnako, slávou muža a ženy je ich schopnosť milovať tak, ako miluje Boh. Rodina je povolaná svojím životom stelesňovať túto lásku v každodennom živote.

Základným cieľom nasledujúcich katechéz, ktoré sú prípravou na Svetové stretnutie rodín vo Philadelphii v roku 2015 je predstaviť katolícke učenie o človeku a jeho poslaní, o manželstve a rodine. Nasleduje stručný popis týchto desiatich katechéz.:

I. Stvorenie pre radosť

Sme viac, než len náhodným výsledkom evolúcie. Sme viac, než len súhrnom našej biologickej stránky. Boh existuje a je dobrý. Miluje nás. Stvoril nás na svoj obraz, aby sme mali účasť na jeho radosť. Aktívne pôsobí v našom živote. Poslal svojho jednorodeného Syna, aby obnovil našu dôstojnosť a priviedol nás k sebe domov.

II. Poslanie lásky

Boh pôsobí cez nás. Máme poslanie. Existujeme na svete s istým cieľom – aby sme prijímali Božiu lásku a preukazovali ju iným. Boh chce uzdraviť zranený svet. Žiada od nás, aby sme boli jeho svedkami a spolupracovníkmi na tomto diele.

III. Význam ľudskej sexuality

Materiálny, pozemský a telesný svet je viac, než len obyčajnou hrnčiarsku hlinou v rukách človeka. Stvorenie je posvätné. Má sviatosťný charakter. Odráža Božiu slávu. To zahŕňa aj naše telo. Naša sexualita má schopnosť prokreácie a má účasť na dôstojnosti ľudskej bytosti stvorenej na Boží obraz. Máme žiť v tomto vedomí.

IV. Dvaja sa stanú jedným

Nie sme stворení na to, aby sme boli sami. Ľudské bytosti potrebujú jeden druhého a navzájom sa dopĺňajú. Priateľstvo a spoločenstvo naplňujú túto túžbu tým, že vytvárajú putá spoločného záujmu a lásky. Manželstvo je takou jedinečnou a dôvernou formou priateľstva, ktorá pozýva muža a ženu, aby sa vzájomne milovali tak, ako Boh miluje nás. Manželstvo je sviatosť. Manželská láska je plodná a dáva sa bez výhrad. Táto láska je obrazom Ježišovej vernosti Cirkvi.

V. Stvorenie pre budúcnosť

Manželstvo bolo ustanovené, aby bolo plodné a aby sa v jeho vnútri rodil nový život. Deti tvoria budúcnosť, pre ktorú sú formované vo svojich rodinách. Bez detí nie je budúcnosť. Deti vychovávané a vedené s láskou sú základom pre budúcnosť naplnenú láskou. Zranené deti sú predzvesťou zranenej budúcnosti. Rodiny tvoria základ všetkých väčších

¹ *Gloria enim Dei vivens homo.*

spoločenstiev. Rodina je domáca cirkev, je miestom, kde rodičia pomáhajú deťom objaviť, že Boh ich miluje a má svoj plán pre život každého dieťaťa.

VI. Každá láska prináša ovocie

Nie každý je povoláný do manželstva. Ale každý život je tu na to, aby bol plodný. Každý život má silu a potrebu dávať nový život – ak nie prostredníctvom rodenia a vychovávania detí, tak potom cez iné životné formy sebadarovania, budovania a služby. Cirkev je široká rodina rozličných povolání, pričom každé z nich je osobité, ale každé potrebuje to druhé. Kňazstvo, rehoľný život a zasvätení laici žijúci v celibáte obohacujú svojím svedectvom manželský stav, a platí to aj opačne. Rozličné formy čistoty a celibátu sú formami sebadarovania vlastného života v službe Bohu a ľudskému spoločenstvu.

VII. Svetlo v temnom svete

Rodina je najlepšou školou lásky, spravodlivosti, súcitu, odpustenia, vzájomnej úcty, trpezlivosti a pokory vo svete poznačenom tmou sebeckosti a konfliktu. Týmto spôsobom rodina učí človeka, čo znamená byť ľudským. Avšak sú mnohé pokušenia, ktoré sa nám snažia nahovárať, že muž a žena neboli stvorení pre zmluvu a spoločenstvo. Patrí medzi ne napr. chudoba, blahobyť, pornografia, antikoncepcia, filozofické či iné intelektuálne omyly a všetky tie skutočnosti, ktoré ohrozujú alebo odmietajú opravdivý rodinný život. Cirkev ich odmieta, pretože chce chrániť rodinu.

VIII. Domov pre zranené srdce

Zvlášť dnes mnohí ľudia zakusujú bolestné situácie, ktoré sú výsledkom chudoby, postihnutia, choroby a závislostí, nezamestnanosti a osamotenosti v starobe. Rozvod a prítťažlivosť rovnakého pohlavia zasahujú život rodiny mimoriadne osobitným vážnym spôsobom. Kresťanské rodiny a spoločenstvá kresťanských rodín by mali byť prameňom milosrdenstva, bezpečia, priateľstva a podpory pre tých, ktorí musia čeliť týmto skutočnostiam.

IX. Povaha a úloha Cirkvi: matka, učiteľka, rodina

Cirkev má inštitucionálnu podobu, pretože musí pôsobiť vo svete. To však zďaleka nevyčerpáva jej podstatu. Cirkev je Kristovou nevestou, hovoríme o nej ako o osobe, nie ako o veci. Podľa slov Jána XXIII. je Cirkev našou matkou a učiteľkou, našou utešiteľkou a sprievodkyňou, našou rodinou viery. Aj vtedy, keď členovia Cirkvi a jej predstavitelia hrešia, potrebujeme jej múdrosť, sviatosti, pomoc a ohlasovanie pravdy. Cirkev je totiž telom samotného Krista vo svete – rodinou Božieho ľudu s veľkým poslaním.

X. Vybrať si život

Boh nás stvoril z určitého dôvodu. Jeho láska je naším životným poslaním. Toto poslanie nám umožňuje, aby sme našli našu pravú identitu. Ak si osvojíme toto poslanie, nadobudneme nový pohľad, a to nielen na rodinu. Žiť poslanie domácej cirkvi znamená počítať s tým, že katolícke rodiny – s hodnotami odlišnými od prostredia a kultúry, ktorá ich

obklopuje – budú v menšine. Naše poslanie lásky si vyžaduje odvahu a statočnosť. Ježiš nás volá a my môžeme odpovedať tým, že si vyberieme život viery, nádeje a lásky, radosti, služby a misie.

Človek nemôže žiť bez lásky. Človek ostáva sám sebe nepochopiteľnou bytosťou a jeho životu chýba zmysel, ak sa mu nezjaví Láska, ak sa nestretne s Láskou, ak ju nezakúsi a si ju určitým spôsobom neosvojí, ak nemá na nej živú účasť. Práve preto Kristus Vykupiteľ, ako sme už povedali, v plnej miere zjavuje človeka človekovi samému. A to je - ak možno tak povedať - ľudský rozmer tajomstva vykúpenia. V ňom človek nachádza svoju veľkosť, dôstojnosť a hodnotu svojej ľudskosti.

Pápež svätý Ján Pavol II.
Redemptor hominis, 10
4. marca 1979

„Budeme uvažovať osobitne nad rodinou, ktorá je základnou bunkou ľudskej spoločnosti. Stvoriteľ od počiatku udelil svoje požehnanie mužovi a žene, aby boli plodní a množili sa na zemi; a tak rodina je vo svete obrazom Boha, Trojjediného.

Pri našom uvažovaní budeme mať vždy pred očami krásu rodiny a manželstva, veľkosť tejto ľudskej skutočnosti tak jednoduchej a zároveň tak bohatej, tvorenej z radosti a nádejí, námah a utrpenia, ako je to aj v celom živote. Budeme sa snažiť prehĺbiť teológiu rodiny a pastoračiu, ktorú si vyžadujú súčasné podmienky. Robme to dôkladne a bez toho, aby sme upadli do „kazuistiky“, pretože by to neodvratne znížilo kvalitu našej práce. Rodinou sa dnes opovrhuje, je zanedbávaná, a od nás sa žiada, aby sme vyzdvihli, aké je krásne, pravdivé a dobré budovať rodinu, byť dnes rodinou; a že rodina je nevyhnutná pre život tohto sveta, pre budúcnosť ľudstva. Žiada sa od nás, aby sme dali jasne zažiť tomu plánu, aký má Boh s rodinou a pomohli ho manželom radostne uskutočňovať v ich živote, sprevádzajúc ich v toľkých ťažkostiach.“

Pápež František
Poznámky k Mimoriadnemu konzistóriu kardinálov
20. februára 2014

I. STVORENÍ PRE LÁSKU

Sme viac než len náhodným výsledkom evolúcie. Sme viac ako len súhrnom našej biologickej stránky. Boh existuje a je dobrý. Miluje nás. Stvoril nás na svoj obraz, aby sme mali účasť na jeho radosti. Aktívne pôsobí v našom živote. Poslal svojho jednorodeného Syna, aby obnovil našu dôstojnosť a priviedol nás k sebe domov.

Plán pre život a láska, ktorá nás posilňuje

1. Katolícke učenie o manželstve a rodine vychádza z jadra našej viery. Preto začíname tieto katechézy tým, že si pripomenieme základné poslanie Cirkvi. Náš Boh nie je neprístupný a vzdialený. Veríme, že Boh zjavil seba samého v Ježišovi Kristovi. Ježiš je prameňom nádeje, viery, lásky a radosti, ktorá má oduševňovať život katolíckej rodiny. Ježiš je tým dôvodom, na základe ktorého môžeme dôverovať v múdrosť katolíckej viery. Všetko to, čo predkladáme v týchto katechézach, vychádza zo samotného Ježiša. [1]²

2. Pápež František nedávno o manželskom živote povedal: „Sľúbiť lásku navždy je možné, len ak človek objaví väčší plán, než sú jeho vlastné projekty, plán, ktorý nás podopiera a umožňuje darovať milovanej osobe celú budúcnosť. [2]³ Žijeme však v čase, keď je vo svete silne rozšírený skepticizmus voči tomuto „väčšiemu plánu“ alebo voči hlbšiemu zmyslu ľudskej skúsenosti. Pre mnohých ľudí je ľudská osoba len o niečo viac, než náhodný výsledok evolúcie: poprepájané atómy uhlíka. Inými slovami, podľa mnohých ľudí človek nemá nijaký vyšší cieľ, iba ten, ktorý si sám pre seba stanoví.

3. V dobe vyspelej technológie a materiálneho bohatstva sa tento spôsob zmýšľania, ktorý neberie do úvahy Boha, môže zdať hodnoverný. Nakoniec však dospejeme k tomu, že je to príliš zredukovaný pohľad na človeka, na to, čím sme ako žena a muž. Podkopáva to totiž ľudskú dôstojnosť a zanecháva prázdnotu v duši, ktorá túži po naplnení. To nemôže byť pravda.

4. V skutočnosti túžime dať hlbší zmysel nášmu životu. Hľadanie zmysluplnosti je univerzálnou ľudskou skúsenosťou. Ľudské bytosti si vždy kladli tieto základné otázky: „Kto som?“ „Prečo som tu?“ „Ako mám žiť?“ Kresťanská viera sa objavila v staroveku v oblasti Stredomoria a spojila v sebe prvky gréckej, rímskej a hebrejskej kultúry, ale aj iných kultúr. Bol to svet, v ktorom sa snažili presadiť mnohé rôznorodé pohľady na základné otázky života.

5. Naša dnešná situácia je podobná. Dnes, podobne ako v staroveku, sa kultúry navzájom prekrývajú a prenikajú jedna do druhej. Dnes rovnako ako vtedy, súperia medzi sebou filozofie hľadajúce zmysel života, pričom ponúkajú rozličné vízie šťastného života. Zároveň sa však často vyskytuje utrpenie a chudoba, v niektorých kultúrach dokonca pohrdanie akýmkoľvek náboženstvom, či filozofiou, ktoré ponúkajú záväznú alebo celostnú pravdu.

² Porov. *Katechizmus Katolíckej cirkvi*, 425-427.

³ Porov. FRANTIŠEK, encyklika *Lumen fidei*, 29. júna 2013, 52.

6. Naša doba, ktorá prináša mnohé, neraz protirečivé odpovede, je preto časom zmätku. Mnohí ľudia dnes úprimne hľadajú zmysel života, ale nevedia, komu veriť, alebo čomu obetovať svoj život.

7. Kresťania sú – uprostred tejto neistoty – ľuďmi, ktorí veria v Ježiša Krista. [3]⁴ Napriek pochybnostiam, ktoré sa vyskytovali v priebehu dejín ľudstva, je katolícka cesta nádeje a radosti, lásky a služby založená na stretnutí s Ježišom. Ako napísal svätý Ján Pavol II. vo svojej prvej encyklike, „toto zjavenie lásky a milosrdenstva má v dejinách ľudstva svoju formu a svoje meno: volá sa Ježiš Kristus“. [4]⁵ Všetko vyplýva z tejto skutočnosti. Ježiš Kristus je základom kresťanskej viery. [5]⁶

Ježiš zjavuje Boha a plán sa začína odhaľovať

8. V Biblii sa Ježiš pýta svojich učeníkov: „Za koho ma pokladáte vy?“ (Mt 16, 13-20). Dejiny ľudstva za uplynulých dvetisíc rokov smerujú k odpovedi na túto otázku. Kresťania sú ľuďmi, ktorí sa stretli s Ježišom, a to rôznym spôsobom: prostredníctvom svedectva svätých a apoštolov, prostredníctvom Svätého písma a sviatostí, v modlitbe a službe chudobným, cez liturgiu, cez priateľov a rodinu. Na základe tohto stretnutia kresťania uverili v Ježiša a spolu s Petrom môžu povedať: „Ty si Mesiáš, Syn živého Boha“ (Mt 16, 16).

9. Ježiš na zemi vykonal mnoho vecí a jednou z nich bolo to, že trpel a predsa zotrval v láske. Ježiš bol ukrižovaný ľudskými rukami, no víťazne vstal zo smrti. Pretože to všetko pretrpel sám Boh, kresťania veria, že Boh nie je vzdialený od ľudskej existencie. Neveríme v akéhosi rozmarného boha, alebo v božstvo, ktoré súperí s ľudskými bytosťami. Boh, v ktorého veríme, chce, aby sme sa rozvíjali. Práve vďaka Ježišovi Kristovi môžu katolíci dôverovať v Božiu lásku k človeku. Pápež František to vo svojej prvej encyklike vysvetlil nasledovne:

„Trpiacemu človeku Boh nedáva argumenty, ktoré by mu všetko vysvetlili, ale ponúka mu svoju odpoveď v podobe prítomnosti, ktorou ho sprevádza, či v podobe skúsenosti dobra, ktoré sa spája s osudmi utrpenia, aby doň vnieslo lúč svetla. V Kristovi sám Boh chce s nami prežívať túto cestu a ponúknuť nám svoj pohľad, aby sme v nej mohli vidieť svetlo. Kristus je ten, ktorý znášaním bolesti je ‚pôvodcom a zavŕšiteľom viery‘“ [6]⁷.

10. Celá kresťanská teológia je v určitom zmysle vysvetlením toho, čo znamená povedať, že Boh sa stal človekom, zomrel a vstal z mŕtvych. Božia prítomnosť v Ježišovom ľudskom tele znamená, že transcendentný Stvoriteľ sveta je zároveň náš imanentný, osobný, vyslovene nežný Otec. Trojjediný Boh navždy zostane nekonečným tajomstvom, no napriek tomu, ten istý Boh sa stal konkrétnym človekom v danom čase a na danom mieste. Boh sa stal zraniteľným, či už ako dieťa v jaslách, alebo na kríži. Ježiš učil a hovoril, smial sa a plakal. Jeho život, smrť a vzkriesenie znamenajú, že hoci Boh zostáva nevyčerpatelným tajomstvom, nie je neprístupný. Práve Ježiš nám umožnil, aby sme s dôverou mohli hovoriť o Bohu a o Božej pravde.

⁴ Porov. *Lumen fidei*, 57.

⁵ Porov. JÁN PAVOL II., encyklika *Redemptor hominis*, 4. marca 1979, 9.

⁶ *Katechizmus Katolíckej cirkvi*, 426.

⁷ *Lumen fidei*, 57. Porov. *Hebr* 12, 2.

11. Ježiš hovorí o sebe ako o synovi Otca a spolu so svojím Otcom posielal svojho Ducha svojmu ľudu. Od neho sa teda učíme, že Božia prirodzenosť je večným spoločenstvom troch božských osôb, Otca, Syna a Ducha Svätého. Skrze krst udelený v Cirkvi, Ježiš pozýva každého, aby mal účasť na Božej zmluve a bol súčasťou Božieho spoločenstva. Dejiny Izraela a následne dejiny Cirkvi sú dejinami, ktoré majú univerzálny význam, pretože povolávajú človeka k životu Božieho ľudu a k účasti na Božom spoločenstve.

Ježiš zjavuje našu ľudskú identitu a údel/poslanie

12. Ježiš nám zjavuje, kto je Boh, a tiež to, že Boh nás miluje a chce sa k nám priblížiť. Ježiš však zjavuje aj to, čo znamená byť človekom. Druhý vatikánsky koncil o Ježišovi ako o Božom Slove učil, že „tajomstvo človeka sa stáva naozaj jasným iba v tajomstve vteleného Slova.“^[7]⁸ V Ježišovi Kristovi sa učíme, kto sme, čo by sme inak neobjavili a nevedeli. Biblia to uvádza nasledovne: „váš život je s Kristom ukrytý v Bohu.“ (Kol 3, 3). Katolíci veria, že Boh tak miloval svet (porov. Jn 3, 16), že namiesto toho, aby nás nechal v neistote, vzal na seba ľudské telo, aby odhalil, kto je Boh a kto sme my. Druhý vatikánsky koncil to vysvetľuje takto:

„Najvyšší dôvod ľudskej dôstojnosti spočíva v povolaní človeka do spoločenstva s Bohom. Človek je už od začiatku svojho jestvovania pozvaný na dialóg s Bohom. Veď jestvuje iba preto, lebo ho Boh z lásky stvoril a stále ho z lásky udržiava. A žije naplno podľa pravdy, iba ak túto lásku slobodne uznáva a odovzdáva sa svojmu Stvoriteľovi.“^[8]⁹

Ako zdôraznil pápež Benedikt XVI. na ostatnom Svetovom stretnutí rodín v Miláne v roku 2012: „Práve láska robí ľudskú osobu autentickým obrazom blaženej Trojice, Božím obrazom.“^[9]¹⁰

13. Výraz „Boží obraz“ pochádza z *Knihy Genezis (Gen 1, 26-27; 5, 1 a 9, 6)* a znamená, že každá jednotlivá osoba je vzácna a má svoju jedinečnú a neumenšiteľnú dôstojnosť. Môžeme zneužiť alebo využiť iných ľudí, vrátane seba, ale nemôžeme vymazať pravdu o tom, ako nás Boh stvoril. Naša základná ľudská dôstojnosť nie je podmienená našimi zlyhaniami, či úspechmi. Božia dobrota a jeho láska k nám je prvotná, a oveľa zásadnejšia než akýkoľvek ľudský hriech. Boží obraz prebýva v nás nezávisle od toho, čím ho zacloníme. To, že sme boli stvorení na Boží obraz, poukazuje na skutočnosť, že naša pravá radosť a naplnenie spočívajú v tom, aby sme poznali a milovali jeden druhého, a slúžili si navzájom ako nám to ukázal Boh.

14. Hovoriť o mužovi a žene ako o „Božom obraze“ znamená, že nemôžeme hovoriť o ľudskej prirodzenosti bez zmienky o Bohu. Ak prirodzenosťou Boha je spoločenstvo Trojice – Otca, Syna a Ducha Svätého, a ak sme stvorení na tento obraz, potom naša prirodzenosť je charakterizovaná vzájomným vzťahom. Aby sme boli osobou, na to potrebujeme spoločenstvo. ^[10]¹¹ „Byť osobou na Boží obraz a na Božiu podobu si vyžaduje aj byť vo vzájomnom vzťahu, v zjednotení s druhým „ja““^[11]¹² Aby sme boli samými sebou, potrebujeme jeden druhého a potrebujeme Boha. Potrebujeme niekoho, aby sme ho milovali

⁸ DRUHÝ VATIKÁNSKY KONCIL, pastorálna konštitúcia *Gaudium et spes* (1965), 22.

⁹ *Gaudium et spes*, 19.

¹⁰ BENEDIKT XVI., *Homília pri eucharistickom slávení*. Siedme svetové stretnutie rodín, Miláno (2. júna 2012).

¹¹ *Katechizmus Katolíckej cirkvi*, 2331

¹² JÁN PAVOL II., apoštolský list *Mulieris Dignitatem* (1988), 7.

a aby niekto miloval nás. Aby sme boli tým, čím sme boli stvorení, musíme dávať seba našim bližným. „Byť osobou... sa nemôže uskutočniť, iba ak v *úprimnom darovaní seba*‘. Prikladom tohto výkladu o osobe je sám Boh ako Trojica, ako spoločenstvo Osôb. Povedať, že človek je stvorený na obraz a na podobu tohto Boha, znamená to isté ako povedať, že aj človek je povolaný byť ‚pre‘ iných, stať sa darom.“ [12]¹³ Zachrániť si život znamená stratiť ho pre Boha (porov. *Mt* 10,39; 16,25). Toto teologické chápanie ľudskej osoby sa stane programom pre celú morálnu teológiu, vrátane katolíckeho učenia o rodine.

15. Môžeme fantazírovať o sebestačnosti, sme však stvorení na Boží obraz. A ak chceme žiť ako Božie dcéry a synovia, čo naozaj sme, potom musíme prijať Božie poslanie – milovať Boha a bližného. Tak ako Ježiš zjavil Božiu prirodzenosť skrze svoju lásku a obeť, tak aj my prijmemo našu pravú ľudskosť naplno vtedy, keď vstúpime do vzťahov lásky a služby voči našim bližným a voči Bohu.

16. Druhý vatikánsky koncil vzhľadom na ľudskú dôstojnosť uviedol, že mnohí ateisti si myslia, že „samotné vedecké uvažovanie“ nám môže povedať všetko, čo potrebujeme vedieť o nás samých, bez toho, aby sme sa odvolávali na niečo mimo prirodzený svet. [13]¹⁴ Katolíci sa však domnievajú, že teológia je základom pre antropológiu; inými slovami, veríme, že chápanie Boha a jeho dôvodu pre stvorenie je zásadné pre akýkoľvek ucelený opis ľudskej bytosti. Katolíci veria, že Božie sebazjavenie v Ježišovi nás privádza späť k nám samým. Zjavuje nám totiž pravdu o tom, kto sme, a zásadným spôsobom nám odhaľuje skutočnosť, že patríme Bohu. Božia láska je základom našej identity, je oveľa zásadnejšia než akákoľvek úzkosť, úsilie, alebo otázky, ktoré môžeme mať. Svätý Ján Pavol II. na začiatku svojho pontifikátu učil: „Človek, ktorý chce dôkladne pochopiť sám seba – a to nie iba podľa bezprostredných, čiastočných, často povrchných, ba dokonca zdanlivých kritérií svojho bytia – musí sa priblížiť ku Kristovi aj so svojím nepokojom a neistotou, so svojou slabosťou a hriešnosťou, so svojím životom a smrťou.“[14]¹⁵

17. Čo sa týka učenia o manželstve, sám Ježiš sa odvoláva na Boží plán a cieľ stvorenia. Keď farizeji kladú Ježišovi otázku ohľadom rozvodu, vo svojej odpovedi im pripomína, že Boh stvoril ľudské bytosti ako muža a ženu, a že manžel a manželka sa stávajú jedným telom.[15]¹⁶ (*Mt* 19, 3-12; *Mk* 10, 2-12). Podobne, keď apoštol Pavol píše Korint’anom o sexuálnej etike, pripomína im jednotu tela muža a ženy pri stvorení (*I Kor* 6, 16). Keď píše Efezenom o manželstve, znova im pripomína túto jednotu a hovorí im, že je to „veľké tajomstvo“, ktoré sa vzťahuje na Krista a Cirkvi (*Ef* 5, 32). Keď píše cirkvi v Ríme, hovorí o Božej prirodzenosti a vôli zjavenej v stvorení a o mnohých hriechoch – vrátane sexuálnych hriechov – ku ktorým dochádza vtedy, keď sa človek odvráti od poznania Stvoriteľa (*Rim* 1, 18-32).

Láska je poslaním rodiny

18. Teraz by už malo byť jasné, prečo téma Svetového stretnutia rodín v roku 2015 znie: „Láska je naše poslanie“. Jeden z najdôležitejších pápežských dokumentov 20. stor. o rodine a jej živote – *Familiaris consortio*, svätého pápeža Jána Pavla II. – je zhrnutím katolíckeho učenia o Bohu a ľudskej prirodzenosti, a tak predstavuje katolícku vieru o tom, ako máme žiť:

¹³ *Mulieris Dignitatem*, 7.

¹⁴ Porov. *Gaudium et spes*, 19.

¹⁵ *Redemptor hominis* 10.

¹⁶ Porov. *Gn* 1, 26-27; 2, 24.

„Boh stvoril človeka na svoj obraz a podobu. Tým, že ho z lásky povolal k životu, zároveň ho aj určil pre lásku. Boh je láska a sám v sebe žije z tajomstva osobného spoločenstva lásky. Tým, že ľudskú prirodzenosť muža a ženy stvoril na svoj obraz a stále ju udržuje v bytí, Boh vložil do nej povolanie a tým aj schopnosť a úlohu milovať a žiť v spoločenstve. Preto láska je hlavným a prirodzeným povolaním každého človeka.“ [16]¹⁷

Božia láska nás nikdy neprestane povolávať. Nemôžeme byť zbavený tohto pozvania. Boli sme stворení na Boží obraz, a napriek skutočnosti ľudského hriechu, toto povolanie – vpísané do nášho stvorenia – nemôže byť nikdy vymazané.

19. Katolícky pohľad na manželstvo, rodinu a sexualitu patrí k širšiemu povolaniu žiť takým spôsobom, ktorý zviditeľňuje a vyžaruje Božiu lásku. Žiť toto povolanie znamená prežívať naplno každodenný život s Božou radosťou. Celá ľudská osoba – telo a duša, naša mužskosť a ženskosť, a všetko, čo z toho vyplýva – je zahrnutá do Božieho pozvania. Téma najbližšieho Svetového stretnutia rodín – „rodina plná života“ je preto opodstatnená. Rodina je vtedy naplno živá, keď prijímame Božie pozvanie, aby sme sa stali synmi a dcérami, takými, akými nás Boh stvoril.

20. Naša doba je časom zmätku a neistoty. Ježiš Kristus je bezpečným útočiskom. Ľudská dôstojnosť je pevne zakotvená v Ježišovi, Bohu, ktorý sa stal človekom. Ježiš nám zjavil, kto je Boh a kto sme my. V Ježišovi stretávame Boha, ktorý nás hľadá, ktorý vytvára spoločenstvo a pozýva nás, aby sme mali účasť na jeho radošti. Sme stворení na Boží obraz a povolani do spoločenstva s ním a medzi sebou navzájom. Táto láska dáva zmysel a stvára všetky aspekty ľudského života, vrátane rodiny.

OTÁZKY NA DISKUSIU:

- a) Čo je to, čo robí Ježiša dôveryhodným?
- b) Čo ťa v tvojom živote odvádza od Ježiša? Čo by napomohlo k tomu, aby ti bol Ježiš bližší, alebo aby sa dokonca stal tvojím dôverným priateľom?
- c) Čo znamená byť „stvorény na Boží obraz“? Je možné pochopiť ľudskú identitu bez Boha? Prečo áno, prečo nie?
- d) „Láska je naše poslanie“ – tak znie ústredná téma týchto katechéz. Čo znamená „láska“ v tvojom živote? Ako môže poslanie milovať ovplyvňovať tvoje rozhodnutia, tvoje priority a ambície?

Preklad: Stanislav Gábor

¹⁷ JÁN PAVOL II.: apoštolská exhortácia *Familiaris Consortio* (1981), 11. Porov. *Gen* 1, 26-27; *1 Jn* 4,8; *Gaudium et spes*, 12.